

In vogelvlucht

Spreekt
u Gaelic?

Aan de rand
van de zee

In het
spoor van
dino's

Dunvegan: op
bezoek bij het
clanhoofd

Schotse
Alpen
in het groot

Hier leeft de
Highlander

Betoverend
meer

Het water stort
diep omlaag

Het
woeste
Assynt

Cape
Wrath

Eindeloze
verten

Prachtig kasteel
aan het strand

Waar de weg
eindigt

De kust als
filmdoor

Vallei van
de whisky

Geen olie
maar wind

Royal
Deeside

Welkom bij de
koning

Magie

Waar is het
monster?

Great
Glen

Hoogste berg
van Schotland

Met Harry Potter
in de trein

Kleine eilanden

Het achtste
wereldwonder

Whisky-
geur

Schotland — het land van dromen in het noorden van de Britse eilanden: eerst naar de levendige hoofdstad Edinburgh en dan naar de Highlands met kastelen, distilleerderijen, witte stranden, groene dalen en hoge bergen!

Tranendal

Highlands

Trossen los!

On the bonnie,
bonnie banks of
Loch Lomond

Vriendelijkste
stad ter wereld

Industrieel
werelderfgoed

Edinburgh
Festival Fringe

Borders –
land tussen
schapen en mooie
abdijruïnes

Robert Burns
op elke hoek

Boeken, boeken
en nog eens
boeken

Kleurrijke
kustplaats

Mull Oban

Met de benenwagen

Zilverachtig
glinsterend meer

Hier streed
Schotland om zijn
onafhankelijkheid

Kanaalscheper
kijken

Vriendelijkste
stad ter wereld

Arran

Majestueus
kasteel

Eenzaam bergland

Dumfries

Abroath

Cool Dundee

designmuseum

St. Andrews

Een
ronde
golf

Kirkcaldy

Bridge over troubled
waters

Livingston

Industrieel
werelderfgoed

Irvine

Ayr

Eenzaam bergland

Robert Burns
op elke hoek

Boeken, boeken
en nog eens
boeken

Van hot naar her

Ontmoetingen — tussen kusten en bergen, tussen de hoofdstad Edinburgh en de eenzame Highlands, is er volop ruimte voor nieuwe ervaringen en spannende avonturen.

Levendige metropolen

Edinburgh – de Schotse hoofdstad is zonder enige twijfel het politieke en economische middelpunt van het land. Het overvloedige aanbod aan cultuur en uitgaansleven, de geweldige musea, de fantastische festivals en het veelzijdige studentenleven maken de stad in de schaduw van het imposante Castle tot een aantrekkelijke bestemming. En niet te vergeten: als grootste stad van Schotland steekt Glasgow Edinburgh in cultureel opzicht naar de kroon en is ze ook beslist een stad vol bezienswaardigheden.

Tartan noir en tovenaarsleerling

Schotland is een land van misdaad – Ian Rankin heeft met zijn Rebus-misdadromans de *tartan noir* uitgevonden. De zeer actuele verhalen spelen zich af in Edinburgh. Hier zag ook de beroemdste tovenaarsleerling aller tijden in de literatuur het licht:

Harry Potter. Edinburgh is door de UNESCO dan ook uitgeroepen tot 'Wereldhoofdstad van de literatuur'. De *Harry Potter*-films werden voor een deel opgenomen in de sfeervolle westelijke Highlands.

Nee, niet alle Schotten spelen doedelzak. Maar bij Highland Games of bruiloften horen doedelzakspelers er gewoon bij. In veel pubs in Edinburgh, Glasgow of de Highlands zijn er 's avonds folksessies met fiddle en accordeon. Zelfs moderne Schotse popzangeressen als Amy Macdonald gebruiken vaak folkelementen en volksliedjes.

Pittoreske geschiedenis

De geschiedenis van Schotland is zeker niet saai – en sfeervolle ruïnes van kastelen en kerken, middeleeuwse weertorens en prachtige landhuizen geven een goede indruk van die vervlogen tijden. Bijzonder mooi zijn ook de kustplaatsjes in het graafschap Fife, waar je het gevoel krijgt opens in een ver verleden te zijn beland.

Highland Games

Als je boomstamwerpers, doedelzakspelers en danseressen van de Highlands een keer live in actie wilt zien, kun je goed terecht bij de fascinerende Highland Games. Kijk voor de tijden op rshga.org.

Koningen van de lucht

Boven de westkust en in de Highlands zweven zeearenden en visarenden. Papegaaiduikers en jan-van-genten nestelen tussen de kliffen, terwijl veel trekvogels in het voor- en najaar rusten in de kustmoerassen.

Uisge beatha – 'levenswater.' De benaming voor whisky heeft een mooie klank in het Gaelic.

Tussen berg en zee

Ook al lijkt het misschien niet overal zo in de Highlands, je bent nooit heel ver van een plek aan zee. Vaak verheffen de bergen zich meteen al aan de kust – voor wandelaars zijn de Highlands een waar paradijs.

Intrigerende eilanden

Een bezoek aan de west- of noordkust van Schotland is eigenlijk niet compleet zonder een uitstapje naar een van de vele eilanden. Terwijl Orkney in het noorden een mekka is voor fans van de steentijd en de Vikingen, zijn de westelijke Hebriden een laatste bolwerk van de Gaelische cultuur, en ook een centrum van de whiskydistilleerderij.

Edinburgh★

Hoofdstad met veel charme — de Schotse hoofdstad trekt bezoekers met stedelijke flair, een historische sfeer en een jonge uitgaanswereld. De belangrijkste attractie is de middeleeuwse Royal Mile tussen het kasteel en het parlement.

blz. 21

Edinburgh Castle

Geniet van het fantastische uitzicht vanaf de verdedigingsmuren van het kasteel over de hele stad – helemaal tot aan de Firth of Forth. En neem dan een kijkje bij de Schotse kroonjuwelen.

blz. 22

Royal Mile

Maak een heerlijke wandeling over de Royal Mile van het kasteel naar het Parlement en het Palace of Holyroodhouse. De route is omzoomd met wolwinkels, pubs en verschillende kleine musea.

Boven werelderfgoed,
beneden geesten en
duistere verhalen.

Erin duiken

blz. 26

Parlement

Het moderne parlamentsgebouw aan de voet van de Royal Mile is het middelpunt van de Schotse politiek geworden. De debatten zijn open voor het publiek – niet altijd zo stormachtig als voor het referendum over onafhankelijkheid in 2014.

blz. 27

Arthur's Seat

De 251 m hoge berg van Edinburgh verheft zich op de achtergrond van het parlement en het koninklijk paleis. De oude vulkaankegel is een populaire bestemming – de klim wordt beloond met een prachtig uitzicht!

blz. 29

Georgiaanse New Town

Nieuwe stad? Het zoveelste postmoderne stadsdeel? Verre van dat, want in Edinburgh is de fraai aangelegde wijk New Town al een goede 250 jaar oud en is bovendien een juweeltje van georgiaanse architectuur.

blz. 30

South Queensferry

Naast de spoorbrug die op de UNESCO Werelderfgoedlijst staat, lijkt alles klein, maar de maritieme sfeer in de oude veerhaven is zeer uitnodigend. Geniet ook van de pracht en praal van Hopetoun House in de nabije omgeving.

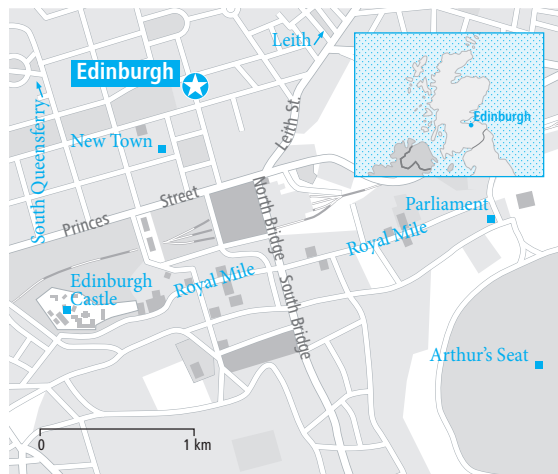

blz. 30

Leith

Het oude havengebied van Edinburgh ondergaat snelle structurele veranderingen als zetel van de Schotse regering. Cafés en restaurants voegen een fijne sfeer toe, terwijl het koninklijke jacht Britannia herinnert aan de glorie van het Verenigd Koninkrijk. De Water of Leith Walkway is een mooie wandelroute vanaf de botanische tuin.

De maand augustus staat geheel in het teken van geweldige festivals.

'Het is onmogelijk in Edinburgh te wonen zonder je voortdurend bewust te zijn van het literaire erfgoed.'
(J.K. Rowling)

beleven

&

De hoofdstad

E

Edinburgh is de etalage van Schotland als de trotse hoofdstad en het politieke centrum van het land. Vanuit de rustgevende Princes Street Gardens kijk je een eerste keer uit over de grandioze skyline van de oude stad met zijn imposante kasteel. Edinburgh fascineert vanaf het eerste moment. Een wandeling langs de Royal Mile maakt je bewust van de historische sfeer in deze fiere metropool – de stad leeft van zijn geschiedenis en cultuur. Bij een bezoek aan Edinburgh Castle, het Schotse parlement of het Palace of Holyroodhouse kom je meer te weten over de turbulente tijden, maar ook over de huidige problematiek van de 21e eeuw. In het centrum van de stad krijg je geregeld straatmuziek te horen en in het ondergrondse deel van de Old Town kun je menig griezelveel beleven. Of wat dacht je van een rondleiding in het spoor van Harry Potter? De stad heeft ook twee whiskydistilleerderijen en een prachtige eigen berg.

Edinburgh is een van de wat onbekendere Europese metropolen, met een rijk cultureel aanbod van eerste klas muzea tot galeries, muziekcafés, theaters en vooral festivals. Augustus is een tijd van straattheater, avant-gardistische toneelvoorstellingen en de Royal Edinburgh Mi-

TER ORIËNTATIE

O

Internet

edinburgh.org: toeristische website van de stad met veel nuttige informatie.

edinburghfestivalcity.com: informatie over de festivals.

edinburgh.gov.uk: officiële website van de gemeente.

Vervoer

De stad beschikt over een dicht netwerk van buslijnen. Tussen de luchthaven, het centrum en Leith/Newhaven rijdt een moderne tram. Info over regionaal vervoer: lothian buses.com. Vanaf het hoofdstation Waverley Station in het centrum rijden treinen naar alle regio's van Schotland (scotrail.co.uk).

litary Tattoo. Cultuur wordt hier gevierd met een aanstekelijke lichtheid. Dat geldt ook voor de uitbundige feesten op oude-jaarsavond – *Hogmanay* in het Schots.

In de avond zijn de folk pubs populair, waar muzikanten met *fiddle* en accordeon vrij ongecompliceerde en vaak behoorlijk opzweepende muziek laten horen. In zo'n goede sfeer kun je gemakkelijk een paar bladzijden *tartan noir* van de Edinburghse misdaadauteur Ian Rankin aan.

De vele gezichten van de stad

'Athene van het Noorden' of 'Auld Reekie' ('de oude zwartgeblakerde')? Eerlijke Dr. Jekyll of nachtelijke gangster Mr. Hyde? Edinburgh heeft altijd geleefd in een knetterend spanningsveld tussen twee polen: het soms wat somber aandoende silhouet van het kasteel staat in schril contrast met de lichte straten van New Town en de 'Griekse' ruïnes op Calton Hill. Tegenwoordig baseert Ian Rankin zijn succesvolle misdaadserie met de (ex-)politieaan John Rebus (blz. 44) op de dubbelfiguur van Dr. Jekyll en Mr. Hyde, die de schrijver Robert Louis Stevenson in de literatuur introduceerde. De onderhoudende griezeltocchten over de Royal Mile profiteren ook van het feit dat onder de oppervlakte in Edinburgh niet alles zo netjes is als het boven lijkt. Maar dit alles maakt de stad ook heel menselijk.

Boomtown

Sinds de heropening van het Schotse parlement in 1999 heeft Edinburgh (circa 530.000 inwoners) een sterke groei doorgemaakt. De nieuw ontworpen wijk rond het parlamentsgebouw in Holyrood en de snelle herontwikkeling van de havenwijk in Leith en de kuststrook ten westen hiervan getuigen van de dynamiek die Edinburgh uit zijn sluimerende toestand heeft gerukt. Dat dit alles leidt tot stijgende huren en toenemende verkeersproblemen, is iets waar ook andere steden mee te maken hebben. Maar Edinburgh heeft tot nu toe wel met succes geprobeerd zijn karakter te behouden.

FACTCHECK

F

Aantal inwoners: circa 530.000, op een na grootste stad van Schotland.

Belang: hoofdstad en zetel van het Schotse parlement.

Ligging: aan de oostkust aan de Firth of Forth.

Eerste indruk: beschaafd en welvarend.

Tweede indruk: tolerant, Europees georiënteerd, ongedwongen, maatschappelijk zeer divers.

Bijzonderheden: regeringszetel, politiek centrum, bestuur, rechterlijke macht en universiteiten. De stad brengt regelmatig voortreffelijke auteurs voort, van R.L. Stevenson tot I. Rankin en J.K. Rowling – waarmee de Schotse hoofdstad terecht de titel UNESCO Wereldhoofdstad van de literatuur heeft verworven.

Old Town 9E/F/9

Princes Street Gardens

Voordat je de smalle straten van het oude centrum ingaat naar het kasteel, kun je ten zuiden van de Princes Street (blz. 29) eerst een ontspannend ommetje maken door het westelijke deel van de **Princes Street Gardens** **1**, als opmaat. Het imposante kasteel verheft zich dan voor je op een grote vulkanische rots. Het is moeilijk voor te stellen hoe de manschappen van koning Robert the Bruce hier aan het begin van de 14e eeuw omhoogklommen en met deze coup het kasteel heroverden op de Engelsen.

Vanaf een van de vele bankjes in het park kun je optimaal genieten van de

IN HET SPOOR VAN OUTLANDER EN NESSIE

I

Het Loch Ness is zeer goed ontwikkeld voor het toerisme. De eerste halte voor fans van Nessie is het informatieve **Loch Ness Centre** (blz. 170). Zowel dit bezoekerscentrum als het bedrijf **Jacobite Cruises** in Inverness (blz. 169) biedt boottochten over het meer aan.

Een andere aanbieder is **Cruise Loch Ness** in Fort Augustus (cruiselochness.com).

Voor de vele fans van *Outlander* heeft VisitScotland een eigen kaart samengesteld met de originele opnamelocaties in heel Schotland. De afleveringen laten effectief de Schotse bezienswaardigheden zien: visitscotland.com/things-to-do/attractions/tv-film/outlander.

wijl het meisje tot steen verstarde als de 'Maiden Stone', zodat de duivel haar niet kon ontvoeren.

Onvergankelijk mooi

Aan de westkust wordt het verhaal verteld van de Five Sisters of Kintail, een prachtige bergketen boven het Loch Duich (blz. 202) en de zuidelijker gelegen Glen Shiel. Ooit woonden hier zeven zusters. Toen een schip uit Ierland voor anker ging, kwamen twee zeelieden aan land omdat ze materiaal nodig hadden voor reparaties. Ze werden verliefd op de twee jongste zusters. Om hen mee te kunnen nemen en met hen te trouwen, beloofden ze hun vijf broers uit Ierland op te halen, zodat ze allemaal konden trouwen. Daar kwam natuurlijk niets van terecht en de vijf zusters werden steeds ongeduldiger.

De wijze man van Kintail adviseerde de bezorgde vader dat zijn dochters jaar in jaar uit aan het uiteinde van het Loch Duich zouden blijven wachten op de komst van hun bruidegommen. Dan zou hun schoonheid nooit verbleken. En zo begroeten de majestueuze pieken tot op de dag van vandaag de reizigers aan de westkust.

Nessie-hype

In elk dal en op elk eiland zijn er mysterieuze verhalen. Het beroemdste is natuurlijk het verhaal van Nessie. Volgens de oorspronkelijke legende kwam de Ierse missionaris Columba in de 6e eeuw het monster voor het eerst tegen, maar hij kon het moeiteloos terug het meer in sturen.

Vervolgens bleef het bijna 1400 jaar stil tot 1933, toen de manager van het Drumnadrochit Hotel, mevrouw MacKay, koppig volhield dat ze het monster in het meer had gezien. Daarna was er geen houden meer aan en namen de waarnemingen zienderogen toe. De media maakten van Nessie een ware legende en het monster werd de beroemdste Schot naast Maria Stuart. Het meer dan 300 m diepe meer werd tot in alle hoeken onderzocht met echolood en duikboten. De resultaten waren pover, maar de resterende twijfel is genoeg voor verder onderzoek.

In 1966 werd er zelfs nog een 'zeemonster' gesignaleerd in het Loch Morar aan de westkust van Schotland, bij Mallaig. Of was het gewoon een kwestie van een grap of een overspannen fantasie?

Schotland spreekt uiteraard tot de verbeelding – schrijvers en filmmakers weten dit in hun voordeel te gebruiken en een miljoenenpubliek te inspireren. Wees dus op je hoede als je ergens bij een steencirkel staat, of als je iemand ontmoet die bloedarmoede lijkt te hebben en alleen overdag slaapt! ■

Meer dan fish-and-chips

Steeds meer Schotse koks zijn trots — op de lokale producten en ingrediënten, en proberen die zo intensief mogelijk in de keuken te gebruiken.

Je kunt opgelucht ademhalen: de Schotse keuken had vroeger – net als de Engelse keuken – een nogal slechte reputatie omdat men te veel vet en saus gebruikte. Natuurlijk geldt dat voor een deel nog steeds, maar daarnaast kun je nu toch echt wel spreken van een moderne, regionale en duurzame Schotse keuken. Veel eerste klas restaurants koken op hoog niveau en maken gebruik van de beste ingrediënten die te land en ter zee te vinden zijn.

Vegetariërs en veganisten krijgen inmiddels ook meer aandacht, bijvoorbeeld in de populaire Indiase restaurants, maar ook in veel andere restaurants, vooral in de grotere steden. Al met al is er voor iedereen volop keus.

Rijkelijk

In Schotland begint de dag voor toeristen in een B&B, pension of hotel traditioneel met een *full Scottish breakfast*. Om te beginnen kunnen de gasten kiezen voor yoghurt met muesli of cornflakes. Echt Schots is een stevige portie *porridge* – warme havermoutpap. Traditioneel wordt deze in Schotland gezouten, maar er is een moderne zoete variant met ahornsiroop.

Het hoofdgerecht is een *cooked breakfast* met spek, roerei of gebakken

ei, worstjes, champignons, tomaten en *baked beans* (witte bonen in tomatensaus). Af en toe worden er *hash browns*, opgebakken aardappelpartjes, aan toegevoegd. Op verzoek zijn er vaak ook vleesloze 'worstjes' verkrijgbaar.

Schotse specialiteiten zijn gerookte vis, zoals schelvis (*haddock*) of haring (*kippers*). Hierbij komt dan nog toast met

Aan de kust en op de eilanden is de bereiding van zeekeeft voor het avondeten niet ongebruikelijk

